

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA, 26

DE

CURATIONIBUS SYMPATHETICIS,

QUAM AUSPICE DEO PROPITIO

Et Consensu atque Auctoritate Gratiſſe Facultatis Medicæ,

IN ALMA REGIA FRIDERICIANA,

PRÆSIDE

DN. D. MICHAELE ALBERTI,

SACR. MAJ. REG. BORUSS. AULICO ET CONSIST. MAGDEB.

CONSILIARIO, MED. ET PHILOS. NATUR. PROFESSORE

PUBLICO ORDINARIO, ETC.

DECANO H. T. SPECTATISSIMO,

Domino Patrono, Præceptore ac Promotore suo omni honoris cultu proſequendo,

PRO LICENTIA,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS DO-
CTORALIBUS LEGITIME IMPETRANDIS,

HORIS LOCOQUE CONSUETIS

ANNO MDCCXXX. D. OCTOBR.

PUBLICÆ AC PLACIDÆ ERUDITORUM VENTILATIONI SUBJICIET

AUCTOR RESPONDENS

CHRISTOPHORUS EUGENIUS HOYER,

MULHUSANO-THURING.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,

TYPIS JOH. CHRISTIANI HENDELII, ACAD. TYPOGR.

PERILLUSTRIS LIBERÆ AC IMPERIALIS REIPUBLICÆ

MOLHUSINÆ
MODERATORIBUS

VIRIS

*MAGNIFICIS, PRÆNOBILISSIMIS, AMPLISSIMIS, CON-
SULTISSIMIS, PRUDENTISSIMIS*

DOMINIS

CONSULIBUS

SYNDICO

SENIORIBUS

CENSORIBUS

PRÆTORIBUS

ET

SENATORIBUS

RELIQUIS

DOMINIS PATRONIS AC FAU-

TORIBUS SUIS MAXIMIS,

PLURIMUM COLENDIS

DISSERTATIONEM HANC INAUGURALEM

ea, qua par est, obſervantia
dicat, confecrat

Auctor

CHRISTOPH. EUGENIUS HOYER.

PRODROMUS.

Siquisquam est, quod Medicorum ac Philosophorum eruditissimorum ingenia maxime turbavit, fatigavit & ad abstrusiores rerum eventus explicandos, perscrutandosque excitavit, id sane intricatam Sympathiæ & Antipathiæ doctrinam esse, nemo, qui vel fugitivo oculo historiæ philosophicæ amœnitates perlustravit, ibi inficias. Ipsa Peripateticorum Schola, quæ nihil ignotum sibi quondam putabat, quoties de Sympathiis quæstiones ventilabantur, toties ad asylum ignorantiae refugium sumbat, dum easdem per occultas qualitates explicare fagebat. Huic ferme consentiebat Julius Caesar Scaliger de subtilitate ad Cardanum.

A 2

Exer-

Exercitat. CCCXLIV. de Sympathia judi-
cans & præceptoris sui Cælii Rhodigini ve-
stigiis insistens, suberit, inquit, occulta na-
tura, quæ homini ignota, sapienti haud
quaquam investiganda. Neque Fernelius
dissentire videtur, quando lib. II. de abditis
rerum causis p. m. 254. scribit: Sympathiæ
& Antipathiæ omnibus rebus insertæ arca-
næ quidem & abditæ, quas natura nos mi-
rari potius, quam scire voluit. Pari pene
modo Levinus Lemnius in occultas essentia-
as abditasque rerum proprietates ea rejicit,
quæ ab aliis de Sympathiis & Antipathiis
traduntur, dum in præfat. lib. de occultis
Naturæ miraculis in sequentia erumpit.
Non diffiteri possum aut tergiversari, quin
multa sunt in rerum natura abditæ & ab-
strusa, effectusque tam latenti & cæco, ut
temerarium sit, talium rationem inire, aut
facti causam explicare. Henricus Corne-
lius Agrippa acuti ingenii Polyhistor (quem
multi Theologorum Magiæ diabolicæ ar-
guendo traducere solent) in libris de occul-
ta Philosophia sympatheticas & antipathe-
ticas rerum causas veluti magicas admira-
tur

tur & ab elementis, a syderibus, a dæmoniis, ab angelis & aliis nescio quibus derivare sustinet. Cui Theophrastus Paracelsus etiam adstipulatur. Helmontius, Grœnlandus & horum assœclæ rerum Archeo ejusmodi effectus imputare solent. Sed cum Judice D.D. Præside hoc monstrum in theoria physico medica admodum confusum & occultum sit: Itaque reliqua deductio modi fiendi satis sterilis existit. Rectius autem Vir laudatissimus principalem efficaciam & operationem animæ humanæ adscribendam esse statuit: de quo pluribus videri meretur Ejusd. Therapia Medica p. 220. Verum enim vero quod salva celeberrimorum virorum autoritate dixerim) propriè ad rem videtur accedere Würdigius, qui in Medicina spirituum curiosa per consensum Spirituum Sympatheismum & Antipatheismum dilucide satis explicare, & in apricum quasi sistere videtur: Sub spiritibus autem effluvia, atomos, imo subtilia corpora & corpuscula in particulas innumeras invisibiles, incomprehensibiles, divisibilia subintelligens. Id quod celeberrimus Dygbæus plurimis ob-

servationibus, experimentis, rationibus fovit, defendit, corroboravit & confirmavit. Cui etiam hypothese, tanquam aliquo fundamento hodie a plurimis recepto hanc meam de curationibus sympatheticis disputationem censeo superstruendam.

SECTIONIS PRIMÆ

CAP. I.

DE

EXISTENTIA CURATIONUM
SYMPATHETICARUM.

QUandoquidem non solum Veteres & inter hos Erasius, sed etiam recentiores, præprimis ex scholis Scepticorum provenientes non pauci in hunc usque diem curationes morborum sympatheticas pernegant, de existentia earum pauca prius prælibare, quam earum rationem formalem perveſtigare, easque graphice delineare, operæ pretium puto. Cum vero universa Medicina Practica duobus fulcris innixa & superstructa, Experimentiæ scilicet & rationi, iisdem fulcimentis confirmata Curationes sympatheticæ facile probari possunt. Sic inter plurimos celeberrimos Medicinæ Practicos, qui pro curationibus sympatheticis militant, laudari meretur præ cæteris Dygbæus eques anglicus in Tractatu peculiari de pulv.

pulv. Sympathet. Petrus Servius de unguento armario. Helmontius, Grœnlandus in philosophia veteri restituta. Thomas Bartholinus in epist. ad Grubium de transplantatione morborum. Borrichius in Hermetis Ægyptiorum & Chymicorum Sapia. Rettray in Theatro sympathetico. Maxuellus de Medicina magnetica. Tenzelius in Medicina diastatica. Saint Romain in scientia naturali. Würdigius libro citato &c. &c. Et quot quæso observationes & experimenta in Ephemeridibus Germanorum Nat. Curios. videre licet Dec. III. An. VII. & VIII. obs. CXC. Cent. III. & IV. obs. V. &c. ut taceam plurima alia experimenta ab experientissimis consignata adeo manifesta, ut nemo qui recentiorum scripta perlustravit, nisi fungum pro cerebro habeat, talismodi curationes in dubium vocare queat.

Nec empirice saltim de curationibus hisce scripserunt Celeberrimi Viri, sed rationibus etiam confirmarunt, dum a Spiritibus, ab atomis, a rerum effluviis, ab atmosphæris & particularum sororian-tium affinitate, consensu, contrarietate curationum causas derivare pulchrum ac probabile satis putarunt & extra dubitationis ansam locarunt. Non nescius quidem sum, celeberrimos nonnullos medicos dubias reddere, causam interferentes, robore naturæ forsan convalescere ægrotos, non curatione magnetica: Id quod si valeret, nonne idem subsumi posset de curationibus chirurgicis? quid, quod si vel maxime concedam, naturam per effluviis, particularum balsamicarum & spirituum similitudinem &

& ἀναθυμίασιν roboratam causis morbificis sensim exterminatis, morbos curare & ægrotos convalescere. Neque me later alios magni nominis viros, easdem curationes suspectas, veluti magicas, superstitiosas, diabolicas traducere velle, præsertim si verbis vel ceremoniis simul fiant. Id quod etiam ipse Primerosius innuere videtur de erroribus vulgi lib. IV. cap. 48. p. m. 222. lin. 15. seqq. his verbis: Quod autem magicam curationem quidam vocant, non est improbabile, quandoquidem ejusmodi virtus sanandi, quæ v.g. in unguento esse dicitur, spiritu mundi, id est dæmone, qui princeps mundi dicitur, vectore indiget: Risum teneatis amici! Enim vero huic & assclis cum Thoma Bartholino ex epist. Med. Cent. I. ep. X. p. m. 33. respondeo: Ego parum tribuo Magis, & credo sæpe diabolo injuriam fieri, cui ea tribuitur curatio, quæ naturalis est, quanquam ad fallendum homines credulos nonnunquam certæ ceremoniæ affingantur.

CAP. II.

DE

DEFINITIONE NOMINALI ET ESSENTIALI CURATIONUM SYMPATHETICARUM.

CUm itaque ex dictis manifestum & indubitatum sit, dari & fieri curationes per Sympathiam, porro juxta communem methodum in scholis medicis & Philosophicis receptam de etymologia & synonymia non nihil proferendum. Dicuntur autem Sym-

Sympatheticæ curationes german. Sympathetische Curen, a græca voce *συμπάθεια*, i. e. compassio, consensus vel ut Ciceroni placet contagio. Ab aliis Archeales appellantur, ab iis scilicet, qui sic dicto Archeo imputant. Vulgo magneticæ vocantur, germ. Magnetische Curen, & quidem analogice. Quemadmodum enim magnes versus polos se flectit, & ferum attrahit absque sensibili quodam impulsu vel contactu, ita curationes ejusmodi fiunt, nemine sentiente, quomodo fiant. Nonnulli denique magicarum curationum nomine indigitare malunt. Cum vero Magia duplex sit; altera probata & naturalis, altera improbata & infamis germanis *Zauberer, schwarze Kunst*, hæc denominatio, si saniori sensu accipiatur, itidem toleranda. Magus enim a græco *μαγος*, juxta Vossium meditabundus, ac in rerum cognitione occupatos significat, i. e. Philosophos, Sapientes, Prophetas, *weise und gelehrte Naturkünstler*, quales maxime esse decet, qui sympatheticas curationes suscipere volunt, prout infra plenius demonstrabitur. Quodsi vero quispiam perverso sensu pro curationibus illicitis & fascinationibus, *zauberische Curen* interpretari, nostrisque curationibus labem affricare velit, is sane non audiendus; sed partim ex dictis, partim ex dicendis facili negotio refutandus. Id quod etiam ex sequenti definitione pluribus elucescit, dum formalis earundem ratio ita declaratur: Curatio Sympatherica est curatio nonnullorum morborum tam internorum, quam externorum, quæ fit absque chirurgica manu, nec assumtis

remediis pharmaceuticis, sola spiritali operatione remotis ac diffitis etiam ægrotis.

Sic generis loco ponitur curatio scilicet medica rationalis, naturalis & licita, perinde, ut chirurgica & pharmaceutica; morborum tam internorum v. gr. febrium &c. quam externorum præsertim vulnerum & ulcerum. Loco differentię specificæ dicitur, absque chirurgicis & pharmaceuticis remediis. Hinc apprime locum habent, chirurgicis & pharmaceuticis non juvantibus & absque successu adhibitis, vel quando ægroti absternii ob Idiosyncrasiam a medicamentis internis prorsus abhorrent, vel in iis præsertim, quibus res angusta domi Medicis & Chirurgis & pharmacopœis debita soltra persolvere nequeunt. Notabiliter etiam dicitur absque chirurgicis remediis, i. e. absque emplastris, unguentis, linimentis, qualia ne pori obstruantur, & influxus, sic dictus, spiritalis impediatur, potius vitanda. Additur denique remotis ac diffitis ægrotis; quemadmodum enim contagium morbosum, ita etiam curationes in distans fieri possunt.

CAP. III.

DE

DIFFERENTIA CURATIONUM
SYMPATHETICARUM.

Curationes Sympatheticas ad lydium rectæ rationis Lapidem examinanti triplicis generis occurrere in Ephemerid. Nat. Cur. Cent. III. & IV. Obs. V. p. 10. D. H. pluribus animadvertit. Scilicet

cet esse tales, (1) pure naturales seu rationales, (2) superstitiosas, quando verba vel preces simul proferruntur, vel ceremoniæ certæ simul exercentur, quanquam ad fallendum credulos quandoque quicquam fieri probabile (3) Magicas animo nocendi, seu proximo damnum inferendi, vel alios illusionem circumveniendi, institutas.

Nos missis superstitiosis & Magicis pure naturales seu rationales hic & nunc in scenam producimus. Et hæ quidem variis modis fieri possunt. Usitatissimæ sunt 1) quæ per inescationem fiunt, quando scilicet mumia ita dicenda aut effluvia, aut certi humores &c. vel excrementum ægroti animali bruto vel cani vel pisci &c. devorandum objicitur, aut alio quovis modo infertur & communicatur, atque hac ratione miasma morbi seu fermentum morbificum transfertur in brutum, ægrotus autem ab eodem liberatur. Secundo laudari merentur curationes Sympatheticæ, quæ per applicationem fiunt, quando brutum affectæ parti accumbit, vel applicatur & admoveatur, eoque modo effluvia morbosa ex ægroti corpore vel parte emanantia animali bruto sano communicantur, homo ægrotus autem ab iisdem liberatur. Quo fine podagrici nonnulli catellos pedibus accumbentes in lectis fovere, alii limaces pedibus, Ictericis tineas abdomini applicare solent &c. bono cum successu. Tertio sæpius etiam sympathetice curantur morbi per transplantationem, quando arboris vegetæ & sanæ cortici vel radici fissæ mumia, ægroti membri illinitur vel quasi infertur, sic hernio-

ivis

B 2

fos

fos quosdam feliciter fuisse curatos testatur observ. V. Cent. III. & IV. ephem. germ. Vel quando vegeta herba seu planta una cum radice membro a morbo affecto applicata, in terram ad progerminationem idoneam plantatur & mumiali liquore vel excremento ægroti sæpiuscule irroratur, quo factò ægrotus ab affectu sensim liberari solet. Laudatis hisce a nonnullis 4) alius curationis sympatheticæ modus additur per infeminationem, quæ fit, si succus quidam vitalis vel excrementitius ægrotantis cum terra bonæ notæ miscetur & semen morbo appropriatum cephalicum, pectorale, cordiale, stomachicum, hepaticum, splenicum &c. dicto succo vitali sive mumia pariter imprægnatum inseritur, & aqua qua pars affecta sæpius abluta subinde rigatur, usque dum semen progerminat & floribus & fructibus prolatis perit. Tandem adhuc alius curationis modus restat qui fit 5) per putrefactionem, dum pars vel manu defuncti hominis, vel carne bovina vel suilla recenter mactata fricatur, & caro humidæ telluri ad putrefactionem mandatur, ut facta putrefactione morbus curetur. Sic fricationem manu hectica defuncti factam pluribus profuisse notatum. Eodem fine nonnulli herbis morbo appropriatis recentibus membra affecta fricare & ad putrefactionem abjicere solent. Quæ quidem singula inferius plures confirmabunt observationes.

Per mumiam vero, cujus frequenter mentio facta, intelligitur sanguis, Lac, Saliva, Sputum, Lorum sordium, sudor, capilli, crines, excrementa, urina alvi

alvi feces, unguium segmenta, aqua balnei, qua membrum affectum ablutum &c. Paucis: omne vehiculum spiritibus ita dictis imprægnatum.

CAP. IV.

DE

CAUSIS CURATIONUM SYMPATHETICARUM.

Non solum vulgus, sed illi quoque, qui inter eruditos nomen profitentur suum, toto quod dicitur cælo errare videntur, quando nihil, nisi quod in sensus externos incurrit, naturale esse, persuasum sibi habent. Cætera, quæ omnem vim sensuum fugiunt, prorsus negant, vel inter magica diabolica recensent. Ex hac itaque præconcepta opinione dum curationes sympatheticas vel negare, vel tanquam magicas diabolicas suspectas reddere non verentur, operæ pretium ac plane necessum puto, causas harum curationum dilucidius paulo in scenam sistere.

Archeales qui curationes ejusmodi nuncupant, ab archeo causam illarum derivant. Nonnulli recentiorum hodie ab anima deducere malunt. Plerique vero qui cultores & Autores earum sunt, doctrinam effluviarum, atomorum, subtilissimarum particularum & corpusculorum tanquam fundamentum supponunt. Qualia Würdigius sub spirituum nomine complectitur, atomos, effluvia, ætherem, &

B 3

sub-

subtilissima quævis corpuscula in particulas innumeratas divisibilia subintelligens. Rüdigerus in physica divina per atmosphærulas corporum dilucidius explicari posse censet. Qualis atmosphærula ex particulis salinis, sulphureis pluribus bullulis constantibus, per mercurium (qui corpus fluidissimum & invisibile est) junctis composita, & quasi in infinitum multiplicata & extensa. In eo itaque plerique unanimiter consentiunt, per mutuam & communem consensum & communicationem spirituum effluviarum, bullularum & per *διαδουλασιν* morbos tam internos, quam externos machinæ humanæ sympathetice curari. Ita ut effluvia seu spiritus ex ægro tante corpore per poros effluant, & in aliud, sive sit elementare sive animale sive vegetabile sive minerale, cui ægroti mumia vel excrementum communicatum fuit, migrent & se illi associant. Hæc effluvia vero seu hi spiritus transportati ex ægro corpore alios morbosos spiritus attrahere, reliquos autem in corpore residuos vividiores reddere, particulis balsamicis simul secum vectis, tractis, attractis & communicatis, id quod per usum & operationem pulveris sympathetici & unguenti armarii comprimis manifestum fieri judicant.

Maximam quidem plurimorum animos in admirationem rapit, quomodo in distans fieri possint ejusmodi curationes? Enim vero quisquis plurimas alias sympatheticas operationes & virtutes serio secum perpenderit, is facilem fidem curationibus hisce in distans etiam dabit, si scilicet consideraverit, Magne-

gnetem non solum distans ferrum attrahere, verum etiam alteram illius partem ad polum borealem se convertere, alteram ipsi oppositam australem respicere; vinum effervesce in germania, dum uvæ florent in Gallia, & quod magis admirabile, matrem ad distantiam aliquot milliarium filii, filium matris mortem percipere. Nonnullos felis in hypocausto vel camera præsentiam, quamvis ita absconditam, ut nullo externo sensu eam percipiat, perferre non posse, sed ob antipathiam adeo perferentia & abhorre- re, ut in Lipothymiam incidant, vix nisi remota ex camera fele curandam. Qualia phænomena omnia singula a subtilissimorum corpusculorum vel athmo- sphæricularum bullularum vel spirituum continuo ef- fluxu in apricum sisti posse ex iis, quæ laudatus Rüdigerus & Würdigius l. c. habent, sole meridiano clari- us ferme elucescit. Indefinita quippe activitatis sphæra in spiritibus deprehenditur, ab Creatore ipsis ceu cor- poribus subtilissimis, elemento astrorum analogis ut putatur concessa.

SECTIONIS SECUNDÆ

CAP. I.

DE

CURATIONIBUS SYMPATHETICIS MORBORUM INTERNORUM.

Nimis proluxa foret hæc Disputatio, si quorumvis morborum internorum curationes sympatheticas, quæ nobis hæctenus innotuerunt, delinea-

neare velimus. Quapropter nonnullas saltim a celeberrimis & experientissimis Medicis haecenus observatas hic & nunc in medium proferemus. A febribus itaque, tanquam à morbo universali, universum corpus & omnia membra perambulante exordium facimus. Sic pestem ipsam tanquam febrium apicem & cum primis anthraces pestilentiales sympathetice curare per affricatum Saphiri Helmontius voluit, id quod pluribus etiam confirmat Kronlandus in Phil. veteri restituta. Urtracemus bufonis de collo suspensionem, pestis praeservativum decantatissimum remedium. Febre acuta quoque graviter decumbentem venerabilem virum, cui panem tritum cum sale pedum plantis applicari iussit, per inescationem se feliciter curasse scribit Würdigius. Iste enim panis sudore plantarum largiter madefactus gallo Africano projectus, qui quamprimum massam devoraverat, mox quasi apoplecticus in terram mortuus concidit, æger autem cum Deo convaluit. Haud dissimilem febrem malignam & acutam desperatam cum delirio phrenitico per transplantationem feliciter a se curatam Beatus Lic. Scharffius Serenissimi Principis Schwartzburgici quondam Archiater in Traët. Germanico von Magnetischen Curen pluribus memorat p. 68. 69. Terrianam continuam periculosam in sexagenario senecive Molhusino per inescationem curatam in Ephemer. Nat. Cur. Cent. I. & II. Obs. CXVIII. testatur D. H. dum carnis bubulæ libra una semis in urina, in paroxysmo & statim post paroxysmum emissa, in olla fictili, super imposito operculo

culo bene tecta, cocta, cani devoranda objecta. Quo
 facto famelicus canis, postquam carnem dentibus a-
 vidissimis arripuerat, ac devoraverat, altero die &
 pluribus subsequantibus eodem pene modo febrici-
 tare noratus, quo citatus sexagenarius, hic autem a
 periculoso affectu feliciter liberatus. Et nos haud i-
 ra pridem, cum anno 1729. febris quartana contuma-
 cissima epidemice tempore autumnali in suburbio D.
 Petri grassaretur, vidimus nonnullos, quibus res an-
 gustia domi, a febre quartana fuisse liberatos, qui of-
 fas cum urina sua mixtas canibus devorandas obje-
 rant, de quali remedio videri meretur Franc. Jos. in
 Oper. Med. Tom. V. Sect. II. p. 32. In Variolis in-
 cipientibus partes illas, a quibus eruptionem prohi-
 bere volumus, saphiro gemma confricamus, teste
 Grönlando *hc. zuriq̄ loup, oloniq̄ sapuxulle*
meis Quaslibet etiam febres facilius curari posse, quan-
 do ovum cum prima febricitantis coctum in formi-
 carum acervum reconditur, in Tract. germ. der
 bambergige Samariter traditur. Febricitantes in-
 fantes convalescere, nonnulli dicunt, si cucumeres
 dormientibus applicentur, norante inter alios Wür-
 digio *hc.* Ut non memorem sa rassa viridi applica-
 ta, vel aranea majori putamini nucis inclusa & collo
 appensa, febres fuisse sagatas. *non zurbq̄ls zaisi*
ibus Non minor virtus sympatheticorum remedio-
 rum in affectibus céphalicis periculosis esse fer-
 tur. In ipsa apoplexia tam præservandi, quam cû-
 randi sine Radix Verbasci mense Julio ante solis or-
 tum instrumento aureo effossa & in syndone rubra
stary zc ai menosiffimam buq̄ req̄ Casq̄ usuo incol-
 157

collo appensa, a Nobilissima familia inter arcana af-
 fervatur. Horum quippe licet extremo Senio con-
 fectorum, neminem unquam, apoplexia correptum
 vel defunctum, a fide dignissimo percepimus. Com-
 micialem morbum infantibus fatalem, nec non mo-
 tus convulsivos Radicem pœoniæ masculæ collo sub-
 nexam sanare, comperit Fernelius de abditis rerum
 lib. II. p. 155. id quod hodie a vulgo etiam probatum.
 Ad eundem effectum lapillus chelidonium etiam præ-
 sentanea vi pollere traditur, ut & carbones sub Ar-
 temisia reperti e collo suspensi. Melancholicos re-
 creant annuli aurei pretiosis gemmis apprimere dia-
 mantibus, saphiris, Rubinis, ornati, non solum gra-
 to adspectu, sed etiam vim salubrem in machinam hu-
 manam ut creditur, exserendo, emanante virtute
 effluxuque spirituoso, quo spiritus animales & vi-
 tales ut quidam volunt, afficit. Visus debilitatem
 Smaragdi viriditas insatiabilis, & quo oculi saturari
 nequeunt, mirum in modum acuit. Sicut etiam
 Topasius, jaspis, Cyaneus Turcosa &c. quibus al-
 ligantur non evanescent spiritus visorii, atque acu-
 menti oculorum exacuunt. Levin. Lemn. de occult.
 Nat. mirac. lib. IV. cap. VI. p. m. 517. Ut eodem fi-
 ne læta segetis, viridium sylvarum & hortorum ite-
 ratos adspectus non laudem. Ad oculos humentes
 nonnulli Saphiro utuntur, & intra paucos dies aridi-
 tatem inde sentiunt, prout Krönlandus l. c. scribit.
 In defluxionibus & rheumatismis succinum collo ap-
 pensum efficacissimum; id quod etiam in ophthal-
 mia profuisse notavimus. Scorburus in ore se exse-
 rens curari potest per sputi immisionem in os truttæ
 vel

vel lucii piscis. Odontalgia auferetur, si salici per
cornicem vulnerata affusa, sanguine ex loco dolente
tincta inferatur, super inducto iterum cortice. Foe-
tor oris curatur, quando jejunus homo, in cloacam
halitum immittit, idque aliquandiu reiterando con-
tinuat. Maxima quippe graveolentia cloacæ mino-
rem oris ad se trahit, & quasi assumit. De quo vide-
ri potest Dygbaeus l. c.

Affectus medii ventris seu pectoris, v. g. tussim
pleuritidem, hæmoptysin, asthma &c. leniri & cu-
rari posse pulveris sympathetici cum mumia, præ-
sertim sanguine, saliva vel urina mixti usu nonnulli
asserant.

Inter infimi ventris affectus frequentissimus
ac molestissimus ferme dolor colicus, solo carlinæ
scandentis adpectu curari perhibetur. Vomitus af-
sumtorum spontaneus curari potest, quando canis
ea, quæ agrotus evomere solet, devorat. De quo vi-
deri meretur Spicilegium obs. curios. Ubi refertur,
puellam hæctica a debilitate ventriculi cum vomitu
vexatam, cui catellus accumbere & evomita devora-
re solebat, convaluisse, catellum vero tabe corre-
ptum periisse.

Per Sympathiam flavus color Ictericorum sicuti
viridis œulorum solatium est. Sic poculum ex cera
confectum a nonnullis Practicis commendatur, tum
propotum ordinario, tum ad medicamenta ex eo su-
menda, cui quidam crocum addunt. Porro chara-
drius avis (quæ a divino Mose Lev. XII. & Deuter.
XIV. inter aves immundas censetur) hoc benefici-

um a natura obtinet, si quis ictericus eam acerrime
intueatur, & illa contra fixis respiciat oculis, tan-
quam vicissim ei succensens, ictericum illo suo obtu-
tu ad sanitatem reducit, prout ex *Æliano* refert *Bor-*
richius in *Hermetis Ægyptiorum & Chemicorum*
sapientia p. 169. Haud dissimilia *Plinius* l. XXX. c.
XII. de *Galgulo* refert, quando scribit, avis icterus
a colore vocatur, quæ si spectetur, sanari id malum,
tradunt, & avem mori, hanc puto latine vocari *Gal-*
gulum. Tincam quoque corpori admotam ictero
mederi omnemque bilem in corpore effusam ad se
trahere referunt *Gesnerus* & *Keutmannus*. Qualis
curatio faciliori opera fieri potest, si cineres urina æ-
gri icterici imbibuntur & rursus exsiccantur. Alii
panni lintei quartam ulnæ partem urina icterici im-
missam & hinc igne lucido crematam commendant.
Caro denique Urina Icterici cocta & in butyro affata,
cani devoranda projecta ad eundem morbum curan-
dum prodesse fertur.

Atrophiam, seu totius corporis maciem cura-
tam fuisse per inescationem, dum arida corporis su-
perfacies crusta panis fricata famelico cani devoran-
da fuit objecta. De quo pluribus videri meretur *Spic-*
cilegium obs. curiosar. Idem malum feliciter etiam
curari posse, quando ovum in urina ægri coctum &
in ollam perforatam reconditum in acervum formio-
carum insinuat. De quo conf. *Tract. der bamberg-*
hige Samariter.

In affectibus lienis apprimè in tumoribus pro-
desse putatur, lien animalis regioni morbo-
lienis
appli.

applicatus & postmodum sub terram ad putrefactionem absconditus. Scirrhi lienis curati duplex remedium sympatheticum describit Bartholinus ex Joh. Baptista Sidonio. In stranguria militi cuidam solum Cardui Mariæ adspæctum profuisse Felix Platerus testatur. Sicuti etiam lapidis nephritici gestati saltem maximam efficaciam esse ad pellendum arenulas & calculos Untzerus de Nephrit. lib. I. cap. 24. testatur.

In Lue venerea balneus mercurialis gestatus & si terræ ad putrefaciendum committatur, morbum interdum tollere creditur.

Lepre curatio sympathetica miraculosa confirmata a Mose Lev. xiv. prolixius & accurate descripta. Ex qua quidem summa Dei bonitas elucescere videtur, quæ Judæis morbum epidemicum contagiosum, absque sumptibus, pauperibus æque ac divitibus curandum demonstravit. Alium lepore gratitum Sympatheticum curandi modum in spelunca serpentum factum Kircherus & Servius etiam delineant. Scabies & alii morbi curanei ex parte curantur, quando lectuli, lintheamina & indusia odore madida Solaribus radiis & aëri sicca exponuntur.

Hydropicorum serosas humiditates, quando exsiccare volumus, urinam fumo exsiccandam committimus, qua exsiccata, serositates in corpore & exsiccantur & spiritus ab aquositate sæpius liberantur. In Hæmorrhoidum tumoribus & excrescentiis dolorificis quam proficua sint Radices fabariæ appensa, celeberrimi Medici G. W. Wedelius & Francus testantur. Nimium vero fluxum hæmorrhoidalem

virorum, sicut nimium menstruum fluxum mulierum petiam sanguine imbutam sub cineribus calidis positam sistere, scribit Panarolus in fasciculo arcanorum.

Arthriticorum etiam apprime podagricorum remedia sympathetica quamplurima passim ventilantur. Degit in vicinia Patriæ meæ Nobilissima Matrona, quæ plures arthriticos urina oblata curat, cui pulverem inspergit, & leni carbonum igne matutino tempore coquit. Interea temporis, dum urina coquitur, ipse arthriticus in molli strato sudorem expectat, inde vero dolores lancinantes atrocissimi mirandum in modum mitigantur, & ægrotus tandem perfecte curatur. Podagricorum solatium catellus in lectulo cum suis recumbens & pedibus accumbens. Quibus etiam præsentissimum levamen afferunt limaces loco dolenti applicati & postea aeri expositi. De quo vid. Spicil. Observ. D. H. In morbis per magiam illicitam productis hyperici usus externus & solus ad spectus commendatur.

Impotentiam virorum gemma alectorica pollens aphrodisiaca virtute & viris favorem concilians per Sympathiam curare traditur.

In fæminis & concipiendi & partum facilitandi virtutem Aëtes lapis (resonante intus minuto lapillo dignoscendus) præbere fertur, prout Levinus Lemnius de occult. Nat. mirac. testatur.

CAP.

CAP. II.
DE
CURATIONIBUS SYMPATHETICIS
LÆSIONUM EXTERNARUM.

M Agis admiranda virtus curationum sympatheticarum in læsionibus externis, cita, tuta, jucunda, tam ex usu pulveris Sympathetici, quam unguenti armarii sole clarius meridiano elucescit. Illius usum Dygbæus; hujus Petrus Servius in peculiari tractatu describit. Hisce duobus medicamentis omnia vulnera fuisse perfanata locis citatis videre licet, hodieque multis non incognitum est. Nec minor in vulneribus recenter inflictis esse solet virtus, ligni fraxini in festo D. Jacobi, Sole in decima domo, seu medio cæli versante, sursum abscissi, affricus iteratus, vulnere postmodum mediante puro linteamine ad aere defenso. Vulnera & ulcera antiqua curantur per Sympathiam, quando herba perficariæ vel pulecariæ germ. Flöh-Kraut ulceri vel vulnere per unius horæ spatium applicatum, postmodum ad putrefactionem telluri humidæ mandatur.

Ambusta sympathetice ut autumatur curari posse, si membrum læsum igni admoveatur vulgi experimentum est.

Hæmorrhagiæ nimix & quævis profusiones sanguinis, quomodo mediante pulvere sympathetico sisti queant, prolixius Dygbæus l. c. describit p. 96.

Quin

Quin imo Lapidis hæmatitis & Jaspidis usus eodem fine noto notior est. Selenitem quoque annulo inclusum nudæ cutis contactu sanguinem quavis ex parte manantem sistere, se vidisse refert Fernel. lib. II. de abdit. rerum p. m. 254. Verrucæ & stigmata a perturbatione prægnantis foetui inducta, actu Cadaveris mortui, donec pars stigmatis intus reflexerit, evanescent. Helm. de peste p. 41. Anthracis affricus Saphiri aut fugare aut discerpere tradit Fernel. de abdit. rerum lib. II. p. m. 255. Morsum canis rabidi crines ejusdem aliquando sanare novissimum est. Ictus Scorpii applicatione Scorpii; Serpentis applicatione capitis serpentini curari solet.

Herniosi quoque variis modis sympathetice curantur. Sic puerum enterocèle laborantem per quercum arborem fissam transmissum, fissura vinculo rursus conjuncta, ceratoque glutinata perfecte curatum fuisse observavit D. H. in Ephemerid. Nat. Cur. Cent. III. & IV. obs. V.

CAP. III.

CAUTELIS SYMPATHETICE CURANDO OBSERVANDIS.

Cum non sit idem, quando duo patiuntur idem; curationes etiam sympathetice pro morborum & ægrotorum varietate maxime variant, neque unum remedium omnibus promiscue adhibendum.

dum. Cautius itaque ut procedamus & ad optatam sanitatis meram contingamus, necesse est.

1) Curationes Sympatheticæ ex consilio prudentis medici & philosophi, qui ægrotantium temperamenta dignoscere, & non tam ex constitutione cæli & astrorum dijudicare possit, quam etiam elementorum & imprimis universæ materiæ medicæ exactam cognitionem habeat, institui debent. Nam juxta Coi effatum in his quoque periclitatio empirica periculosa. Apprime

2) Cavendum ne ab ignobiliori ad nobilius subiectum fiat curatio, seu per inescationem, seu per applicationem, vel alio quovis modo &c. neque enim ab homine in hominem, multo minus a bruto in hominem.

3) Curationis modus sive per transplantationem seu per inescationem sive per applicationem &c. fiat, quandoque iterandus. Sicut enim non uno ictu cadit arbor, ita neque morbus uni cedit medicamento. Hinc si ægrotus prima vice non restituatur, aliquoties curandi modus iterandus, donec æger perfecte restituatur.

4) Universalia morborum remedia. V.S. emetica, purgantia, sudorifera &c. pro indicationum varietate & modulo consultius præmittenda, ut curatio sympathetica faciliterur.

5) Specifica interna simul adhibenda: Externa oleosa, unguenta & emplastra vitanda, quia poris cutis oclusis spirituosus effluxus ac refluxus impeditur.

D

6) In

6) In Transplantatione & infitione feligendæ sunt arbores robustæ & longævæ, si durabilis effectus desideratur. v. gr. quercus & fraxinus, apprime vero fraxinus, præ reliquis eminet, utpote quæ species balsamica virtute prædita est, & hinc solo affrictu vulnera curare autumatur. Si subitanea affectatur operatio, subito succrescentes arbores feligendæ v. g. Salix, Tilia, Vitis &c.

7) Laudabile regimen circa rerum sex non naturalium moderatum usum curæ cordique habendum, apprime laudabilis diætæ in cibo & potu servanda: Quisquis autem gulæ nimis indulgens, præscriptas medicæ vivendi regulas negligit & dissolute vivit, is sicuti vix a Pharmaceuticis, ita neque a sympatheticis remediis exoptatam salutem sibi promittere poterit. Hinc Podagræ, qui plerumque Bacho litant veneri indulgent & iræ dediti sunt juxta vulgatum: *Bachus der Vater, Venus die Mutter, Ira die Hebamme, zeugen die Tochter podagram*, tum sympatheticis tum aliis vix ac ne vix quidem curandi. Quodsi vero a Vino, venere & ira prorsus abstineant, solis sympatheticis facili sicut alii plerique morbi negotio curabuntur.

CAP. IV.
DE

CURATIONIBUS SYMPATHETI-
CIS ILLICITIS.

OMnia remedia sympathetica sunt quidem naturalia, nonnulla etiam cacodæmoniaca, quia, 1) per

na-

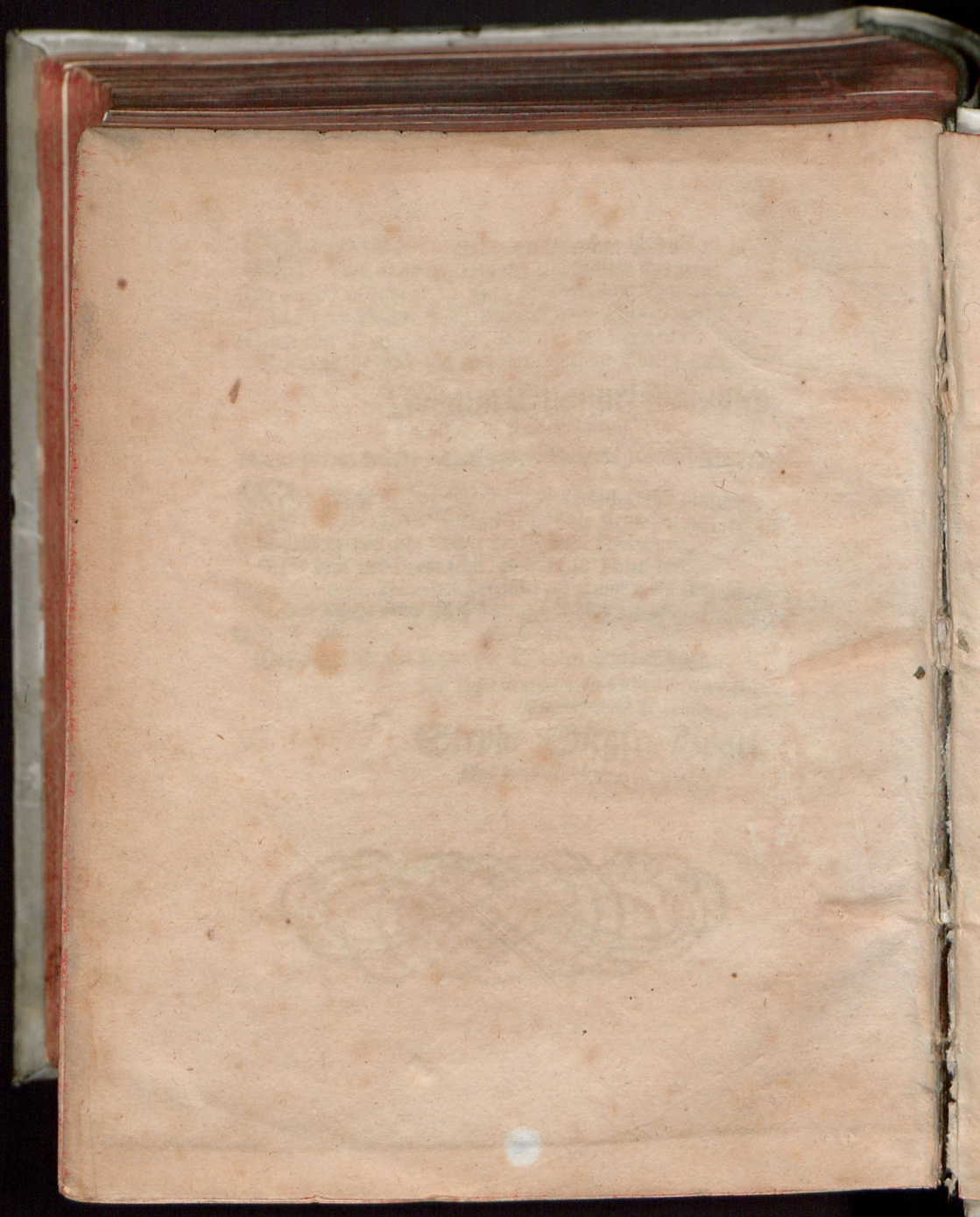
naturam & creaturas naturæ cancellis inclusas, fiunt. Læsiones enim vindictæ & fascinoes Suggestione Satana naturaliter & sympathetice fiunt per magos & Sagas. 2) Quia remediis naturalibus iisdem resistimus, imprimis per medicamenta ex regno vegetabili deprompta v. g. per asam foetidam, myrrham, camphoram, rad. morsus diaboli, Syderitem, hypericum, conyzam, polythrichium aureum germ. gulfener Wiederthron, præcipuum illud plurimarum fascinoem remedium, hinc fuga dæmonum appellatum &c. sive juvent, sive minus! Quamvis itaque omnia Sympatherica sint naturalia, non tamen omnia sunt licita. Hinc probe distinguenda sunt remedia licita & illicita: De illis superius abunde diximus: De hisce tanquam prohibitis hic & nunc, ut vitentur, pauca dicemus. Sic abominandus & magicis illicitis curationibus accensendus est modus, quo homo ægritudine vexatus, alii homini sano mumiam sive excrementum vitiosum communicat, eo fine, ut se a morbo liberet. Impium quippe, si quispiam proximo suo, malum, quo affligitur, communicare velit, id quod etiam fit, quando sanguis menstrualis, vel Saliva, vel aliud quippiam conciliandi amoris causa amatae personæ propinatur. Illicitum ejusmodi remedium Sympathericum est, quando gonorrhœa vel Lue venerea vexati cum sanis coitum precibus pretio impetrare satagunt, ut sese a venereis his morbis liberent. Ut ne plura hujus farinae nefaria recenseamus. Nefandum denique & magis execrandum est, quando veterinarii mu-
mia

nia humana precibus pretio impetrata, curare solent bruta, qualis observ. in Ephem. Germ. a D. H. communicata videri meretur, quando Veterinarius lacte muliebri ulcus cancrosum equi curavit, mulier autem ulcere cancroso mammillæ per Sympathiam correpta brevi post periit.

Huc referri merentur omnes fascinationes & læsiones magiæ diabolicæ vulgo accensitæ, quæ ex hoc Sympathiæ & Antipathiæ fonte derivari possunt ac debent. In eodem pactum cum Satana implicitum fundatum. Neque enim pactum explicitum, per quod scilicet jure jurando mediante ad nutum cacodæmonis vivere, cum eodem tanquam succubo vel incubo rem habere, Magi & Sagæ sese obstringant, ullibi terrarum dari, a mente mea, ut credat, hæcenus impetrare potui. Omnia quippe & singula talismodi phænomena nihil aliud, quam phantasmata & insomnia melancholicorum & lascivorum fuisse ex pluribus observationibus in

Spicilegio obs. curios. D. H. contentis elucescit.

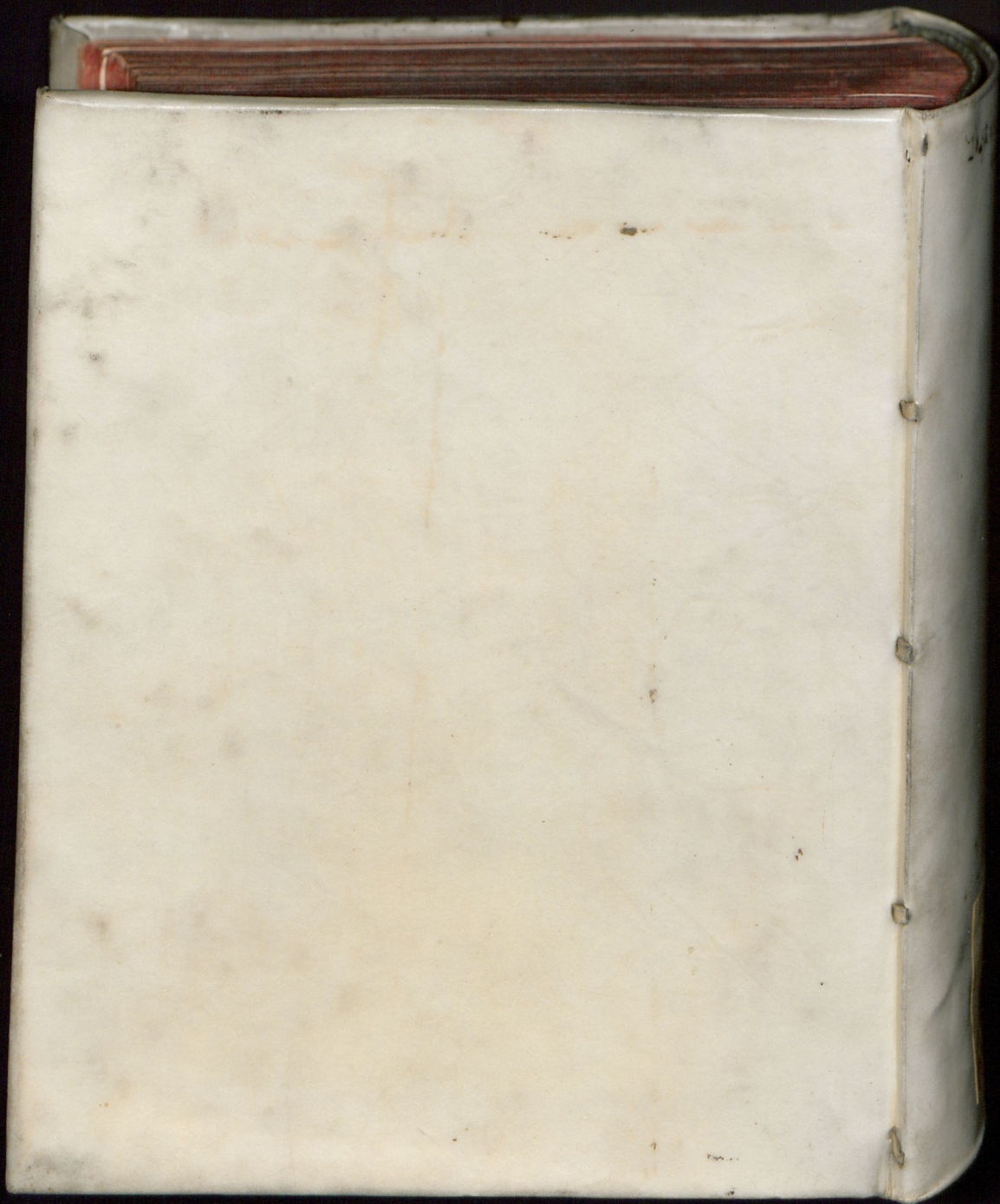
0.1 A 6503

ULB Halle 3
002 928 06X

sb

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA, 26
DE
**CURATIONIBUS
SYMPATHETICIS,**

QUAM AUSPICE DEO PROMPTIO

Ex Consensu atque Auctoritate Gratiſſe Facultatis Medicæ,

IN ALMA REGIA FRIDERICIANA,

PRÆSIDE

DN. D. MICHAELE ALBERTI,

SACR. MAJ. REG. BORUSS. AULICO ET CONSIST. MAGDEB.
CONSILIARIO, MED. ET PHILOS. NATUR. PROFESSORE
PUBLICO ORDINARIO, ETC.

DECANO H. T. SPECTATISSIMO,

Domino Patrono, Præceptore ac Promotore suo omni honoris cultu proſequendo,

PRO LICENTIA,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS DO-
CTORALIBUS LEGITIME IMPETRANDIS,

HORIS LOCOQUE CONSUETIS

ANNO MDCCXXX. D. OCTOBR.

PUBLICÆ AC PLACIDÆ ERUDITORUM VENTILATIONI SUBJICIET

AUCTOR RESPONDENS

CHRISTOPHORUS EUGENIUS HOYER,

MULHUSANO-THURING.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,

TYPIS JOH. CHRISTIANI HENDELII, ACAD. TYPOGR.